

VELENIE TECHNICKÉMU ZABEZPEČENIU

Velenie technickému zabezpečeniu vojsk sa tesne viaže na celkový systém velenia vojskám.

Úroveň pripravenosti technických funkcionárov na velenie vojskám je jedným z dôležitých faktorov, ktorý má vplyv na zabezpečenie bojovej pohotovosti ČSLA. Velenie technickému zabezpečeniu pri príprave obrannej operácie spočíva v cieľavedomej činnosti funkcionárov technického zabezpečenia frontu, armády pre zabezpečenie úloh rozhodnutia veliteľov týchto stupňov. Podstata riadenia technického zabezpečenia spočíva vo všestrannej činnosti zástupcov veliteľov pre výzbroj, funkcionárov jeho štábu a správ v riadení podriadených zložiek a útvarov. **Hlavným cieľom velenia technického zabezpečenia je dosiahnuť maximálnu efektívnosť využitia síl a prostriedkov TEZ v podmienkach konkrétnej situácie pri príprave a vedení obrannej operácie.** Ďalším cieľom je zabezpečiť vysokú úroveň bojovej činnosti a možnosti vojsk po dlhý čas viesť túto činnosť.

Riadenie technického zabezpečenia spočíva okrem iného v cieľavedomom pôsobení veliteľov, zástupcov veliteľa pre výzbroj, štábov vyzbrojovania a technického zabezpečenia, náčelníkov služieb pre zabezpečenie vysokej bojovej pohotovosti výzbroje a techniky do začiatku a v priebehu obrannej operácie.

Riadenie technického zabezpečenia zahŕňa:

- nepretržitý zber informácií o operačnej technickej a tylovej situácii,
- včasné zdôvodnenie a prijatie rozhodnutia o použití síl a prostriedkov technického zabezpečenia, ich manévru a doručenia úloh k podriadeným,
- plánovanie technického zabezpečenia s cieľom maximálneho komplexného využitia kapacitných možností všetkých síl a prostriedkov a včasného vytvorenia operačnej zostavy vojsk,
- organizáciu a zabezpečenie spoľahlivého spojenia, nepretržitej súčinnosti s orgánmi technického zabezpečenia teritória, vojsk, vo vnútri štábu frontu a medzi náčelníkmi služieb, ako aj útvarmi technického zabezpečenia frontu a armády,
- organizáciu nepretržitej kontroly za splnením vydaných rozhodnutí,
- organizáciu splnenia opatrení na zvyšovanie bojovej pohotovosti prostriedkov technického zabezpečenia, ich ochrany a obrany,
- priame riadenie útvarov technického zabezpečenia frontu a armády pre plnenie bojových úloh a vykonávanie stredných opráv výzbroje a techniky.

Nevyhnutnou podmienkou úspešného splnenia týchto úloh je zabezpečenie správneho rozdelenia povinností medzi jednotlivých funkcionárov štábu vyzbrojovania a

technického zabezpečenia a služieb podriadených zástupcovi veliteľa pre výzbroj frontu a armády.

Pre velenie technickému zabezpečeniu sa vytvára systém riadenia, ktorý zahŕňa:

- riadiace orgány technického zabezpečenia frontu a armády,
- miesta velenia,
- spojovaciu sústavu,
- prostriedky automatizácie riadenia.

Riadiace orgány technického zabezpečenia tvoria funkcionári štábu vyzbrojovania a technického zabezpečenia a jednotlivých služieb, plnia úlohy podľa poslanca a funkčného zaradenia. Hlavnú úlohu v procese riadenia má veliteľ a štáb daného stupňa, ktorí plnia úlohy vševojskovej charakteru. Zástupcovia veliteľa pre výzbroj, štáb vyzbrojovania a technického zabezpečenia, náčelníci služieb vyzbrojovania a technického zabezpečenia, veliteľia a štáby útvarov a zväzkov technického zabezpečenia riešia úlohy spojené s priamym riadením a celým technickým zabezpečením obrannej operácie. Ostatní funkcionári, ako je zástupca veliteľa pre tylo, veliteľia druhov vojsk a náčelníci služieb riešia úlohy technického zabezpečenia svojich vojsk a služieb a úzko spolupracujú so zástupcom veliteľa pre výzbroj, jeho štábom a službami. K tomu je nevyhnutné, aby na tylovom veliteľskom stanovišti mali jedného styčného dôstojníka, s ktorým je možné riešiť súčinnosťné otázky.

Riadenie technického zabezpečenia sa uskutočňuje z tylového veliteľského stanovišta (TVS) frontu a armády. Časť ľudí sa vyčleňuje na veliteľské stanovište a záložné veliteľské stanovište. Spoločnou časťou TVS je **stredisko riadenia technickým zabezpečením** frontu (armády). Pohyblivé strediská technického zabezpečenia slúžia na operačnom stupni na centralizáciu riadiacich orgánov, pre komplexné využitie prostriedkov spojenia a automatizácie velenia. Napr. v Sovietskej armáde boli vybudované a úspešne vyskúšané strediská velenia z niekoľkých štábných automobilov typu „Sejř“. Po jednom takom automobile majú zástupca veliteľa pre výzbroj, štáb vyzbrojovania a technického zabezpečenia — tanková a automobilová služba, služba raketového a delostreleckého vyzbrojovania, metrologická služba. V jednom štábnom automobile majú zabudované výpočtové stredisko. V ďalších prostriedkoch sú vybudované pracoviská pre dôstojníkov a náčelníkov so spojovacími prostriedkami, rôzne informačné tabule, ktoré zabezpečujú informácie o technickej a vševojskovej situácii. Pre zabezpečenie včasného plánovania obrannej operácie sa pred-

kladá mať pripravenú skupinu plánovania technického zabezpečenia, zloženú z dôstojníkov vyzbrojovania a technického zabezpečenia, náčelníkov služieb a ich funkcionárov. Okrem toho môžu sa vytvárať skupiny smerových dôstojníkov k armádam, ale aj k frontovej opravárenskej základni, ktorých zloženie sa určuje v závislosti od situácie a úloh.

Operačná skupina vyzbrojovania a technického zabezpečenia, ktorá je vyčlenená na VS frontu sa určuje zástupcom veliteľa pre výzbroj v zložení a počtoch, ktoré zodpovedajú konkrétnej vševojskovej situácii. Pri rôznych frontových cvičeniach sa táto skupina určovala v počtoch 3 až 6 osôb. V zostave operačnej skupiny na VS je dôležité mať dôstojníkov štábu vyzbrojovania a technického zabezpečenia, tankovej a automobilovej služby a služby raketového a delostreleckého vyzbrojovania. Táto skupina nepretržite získava správy o vševojskovej situácii, vlastných vojsk, o prostriedkoch technického zabezpečenia a ďalšie údaje potrebné pre jeho riadenie a odovzdáva ich do strediska riadenia technického zabezpečenia na TVS. Zluduje otázky vykonávania komplexných opráv výzbroje a techniky s veliteľmi druhov vojsk a náčelníkmi služieb a ich zabezpečovanie muníciou a materiálom.

Operačná skupina vyzbrojovania a technického zabezpečenia na záložnom veliteľskom stanovišti sa určuje v menšom zložení a môže predstavovať do 3 osôb. Úlohy tejto skupiny sa vyznačujú takou zvláštnosťou, že v podstate zdvojujú činnosť TVS, vedú dokumenty, ktoré im dávajú prehľad o riešení a riadení technického zabezpečenia vojsk frontu. Táto skupina má rovnaké úlohy v systéme tohto zabezpečenia ako záložné veliteľské stanovište v celkovom systéme veliteľských stanovišť frontu. Práca jednotlivých skupín musí byť riadená náčelníkom štábu vyzbrojovania a technického zabezpečenia. On usmerňuje celkovú činnosť, je s nimi v nepretržitom kontakte a zabezpečuje informáciami z TVS. V období plánovania frontovej obrannej operácie a pri vyhlásovaní rozhodnutia zástupcu veliteľa pre výzbroj možno ich požívať na TVS k celkovému zoznamu s plánom.

V závislosti od operačnej situácie môžu sa vytvárať ešte ďalšie operačné skupiny, ktoré sa vysielajú z TVS na riadenie technického zabezpečenia na iné smery činnosti vlastných vojsk, alebo na riešenie druhých úloh (zabezpečenie frontového protídru, atď.).

Pri vyradení TVS — strediska velenia technického zabezpečenia — dočasné ria-

denie technického zabezpečenia sa odovzdáva operačnej skupine na veliteľskom stanovišti alebo záložnom veliteľskom stanovišti. Riadenie sa môže odovzdávať aj na TVS podriadenej armády, alebo v krajnom prípade na VS frontovej opravárenskej základne. Rozhodnutie o tom, kde bude odovzdané velenie prislúcha veliteľovi frontu alebo nadriadenému stupňu.

Riadenie technického zabezpečenia sa uskutočňuje na základe rozhodnutia veliteľa frontu (armády) a jeho pokynov. Priamym organizátorom riadenia technického zabezpečenia je zástupca veliteľa pre výzbroj, štáb vyzbrojovania a technického zabezpečenia a náčelník podriadených služieb. Štáb vyzbrojovania a technického zabezpečenia je hlavným orgánom riadenia technického zabezpečenia. Náčelník štábu vyzbrojovania a technického zabezpečenia organizuje prácu celého kolektívu na základe spracovanej a schválenej metodiky práce, ktorá vychádza z metodiky práce štábu frontu (armády) a na základe pokynov zástupcu veliteľa pre výzbroj a časového plánu. Ich práca sa opiera o činnosť celého štábu frontu a spoluprácu s veliteľmi druhov vojsk, náčelníkmi služieb a štábu tyla.

Náčelníci služieb vyzbrojovania a technického zabezpečenia priamo plánujú, organizujú a nesú osobnú zodpovednosť za splnenie úloh technického zabezpečenia svojich služieb, riadia prípravu a celú odbornú činnosť príslušných útvarov, ktoré sú priamo podriadené alebo zahrnuté do organizačnej štruktúry frontových a armádnych opravárenských základní. Zúčastňujú sa na rozpracovaní plánu, nariadení, rozkazov technického zabezpečenia, rozpracúvajú plány, nariadenia a ostatné dokumenty svojho druhu zabezpečenia. Dávajú štábu vyzbrojovania a technického zabezpečenia potrebné údaje pre plánovanie technického zabezpečenia obrannej operácie, požiadavky na zabezpečenie evakuácie a odsunu výzbroje a techniky. Na štáb tyla predkladajú požiadavky na dopravu munície a materiálu pre zabezpečenie obrannej operácie.

Zástupca veliteľa pre tylo, veliteľ druhov vojsk a náčelníci služieb nesú zodpovednosť za technické zabezpečenie svojich vojsk a služieb. So zástupcom veliteľa pre výzbroj musia zladovať opatrenia, prijímané na vykonávanie opráv výzbroje a techniky. Ďalej musia informovať zástupcu veliteľa pre výzbroj o zabezpečení svojich vojsk výzbrojou a technikou, municiou a o ďalších otázkach, ktoré sa týkajú organizácie technického zabezpečenia ich vojsk.

Veľmi závažnou otázkou v procese riadenia je plánovanie. **Plán technického za-**

bezpečenia je hlavným dokumentom, ktorý sa spracúva na mape a prikladá sa k nemu prílohová časť. Plán technického zabezpečenia podpisuje náčelník štábu frontu, zástupca veliteľa pre výzbroj, náčelník štábu vyzbrojovania a technického zabezpečenia a schvaľuje ho veliteľ frontu. Náčelníci služieb podriadených zástupcovi veliteľa pre výzbroj spracúvajú vlastné plány, ku ktorým prikladajú prílohovú časť.

Splnenie plánovaných úloh technického zabezpečenia možno len dokonalým zladením činnosti všetkých riadiacich a výkonných prostriedkov. Príprava obrannej operácie, ale aj činnosť v jej priebehu musí byť zladená. Za tým účelom **zástupca veliteľa frontu pre výzbroj musí organizovať súčinnosť**, na ktorú požíva zástupcu veliteľa pre výzbroj armád a ich náčelníkov služieb, veliteľov frontových opravárenských základní, náčelníkov operačných skupín veliteľského a záložného veliteľského stanovišta, zástupcov veliteľov pre výzbroj okruhov a ďalších funkcionárov potrebných pre riešenie dôležitých úloh. Organizácia súčinnosti musí byť pripravená tak, aby každý dostal obraz o plnení konkrétnych úloh, čase a mieste. Súčinnosť musí byť organizovaná štábom vyzbrojovania a technického zabezpečenia a náčelníkmi služieb aj vnútri tylového veliteľského stanovišta a veliteľského stanovišta s veliteľmi druhov vojsk a náčelníkmi služieb. Skúsenosti z operačných cvičení potvrdzujú, že organizácia súčinnosti je jednou zo slabých stránok operačnej prípravy. Často nie je organizovaná vôbec, ale keď je organizovaná, funkcionári, ktorí ju vykonávajú, nemajú ju dostatočne premyslenú po úlohách, mieste a čase.

Nie menej dôležitou a **vážnou otázkou riadenia technického zabezpečenia je vydanie úloh vojskám a prostriedkom technického zabezpečenia na obrannú operáciu.** Zástupca veliteľa pre výzbroj vydáva nariadenie pre technické zabezpečenie zástupcom veliteľov pre výzbroj armád a nariadenie pre technické zabezpečenie podriadeným útvarom a zväzkom technického zabezpečenia. Obsah týchto nariadení musí byť krátky, jasný a jednoznačný. **V nariadení pre technické zabezpečenie musí byť jasná úloha o pridelení a zabezpečení vojsk raketami, municiou a materiálom.** Náčelníci služieb vydávajú vlastné odborné nariadenie pre prostriedky, ktoré im sú priamo podriadené. Úlohy technického zabezpečenia sa vydávajú rozličnými spôsobmi. Môže to byť písomne, spojovacími prostriedkami, styčným dôstojníkom atď. Najčastejšou formou je využitie vševojskových spojovacích pro-

striedkov. Zodpovednosť za doručenie úloh technického zabezpečenia vojskám, ako i prostriedkom technického zabezpečenia padá na náčelníka štábu vyzbrojovania a technického zabezpečenia (NSVTZ) a náčelníkov služieb za ich vydané úlohy. V prípade, že dôjde k zmene situácie NSVTZ a náčelníci služieb musia urobiť všetky opatrenia, aby vojská boli o zmene situácie informované. Každý, kto z podriadených vojsk dostane nariadenie, musí hlásiť svojmu nadriadenému, že dostal jeho nariadenie. Aj v tomto môžeme hodnotiť, že podriadené stupne nemajú žižný systém hlásenia o prevzatí nariadenia z vyššieho stupňa.

S touto otázkou úzko súvisí aj zber a spracovanie informácií o technickom zabezpečení v priebehu vedenia obrannej operácie frontu. Zber a spracovanie informácií, ako aj ich zhodnotenie sa vykonáva nepretržite štábom vyzbrojovania a technického zabezpečenia. To znamená, že informácie z nižších stupňov, ako i ostatné informácie musia byť neprestajne spracúvané a hodnotené tak, aby boli vierohodné. Náčelníci služieb zodpovedajú za včasnosť a úplnosť zberu informácií za svoju službu a svoj druh technického zabezpečenia. Štáb vyzbrojovania a technického zabezpečenia zodpovedá za zber a spracovanie informácií o rozmiestnení a stave podriadených frontových opravárskych základní, za informácie o vševojskovej situácii, organizáciu technického prieskumu a evakuácie.

Skúsenosti z veliteľsko-štábných cvičení potvrdzujú, že zvyšovanie efektívnosti riadenia technického zabezpečenia je spojené so zavedením do armády organických prostriedkov automatizácie velenia so širokým rozsahom príslušného programového zabezpečenia. **Zodpovednosť za zavádzanie, využívanie, bojovú pripravenosť, za spoľahlivú prácu systémov riadenia technického zabezpečenia, za ochranu a utajené velenie nesie náčelník štábu vyzbrojovania a technického zabezpečenia.** Náčelníci služieb zodpovedajú za dodržiavanie uvedených zásad v oblasti svojho funkčného pôsobenia. V tejto oblasti treba, aby každý funkcionár technického zabezpečenia hľadal formy a metódy využitia výpočtovej techniky vo svojom odbore, aby hľadal cesty rýchleho využitia výpočtovej techniky pre prijatie zámyslu a rozhodnutia zástupcu veliteľa pre výzbroj.

Jednou z úloh riadenia je **organizácia kontroly** plnenia prijatého rozhodnutia u podriadených zástupcov veliteľov pre výzbroj armád, ale aj u prostriedkov technického zabezpečenia. Kontrola má za úlohu zistiť stupeň pochopenia a realizácie

zámyslu nadriadeného. Kontrola sa môže uskutočniť osobne zástupcom veliteľa pre výzbroj, náčelníkom štábu vyzbrojovania a technického zabezpečenia alebo druhými funkcionármi, ale aj preverením prostredníctvom spojovacích prostriedkov. Kontrola musí niesť pracovný charakter.

Prechod vojsk z mierového na vojnový stav sa musí uskutočniť podľa vopred spracovaných plánov. Najdôležitejším princípom je utajenie — skrytý prechod vojsk z mierového na vojnový stav. Nevyhnutnou podmienkou úspešného riešenia tejto úlohy je včasné vykonanie opatrení pre zabezpečenie autonómnosti mobilizácie, zabezpečovanie opráv poškodenej výzbroje a techniky v posádkach, vytvorenie materiálnych zásob a ich priblíženie k prostriedkom technického zabezpečenia frontu atď. **Riadenie technického zabezpečenia frontu v období prechodu z mierového na vojnový stav sa bude uskutočňovať v závislosti od situácie buď z poľných veliteľských stanovíšť alebo z miest stálej dislokácie.** Funkcionári technického zabezpečenia musia dokonale poznať plány prechodu, včas riešiť problémy, ktoré vznikajú pri narušovaní týchto plánov a mať prehľad o celkovom stave vojsk a prostriedkov technického zabezpečenia. Všetky úlohy technického zabezpečenia treba mať dokonale premyslené už v mieri, precvičovať ich a učiť ľudí, aby otázky zabezpečovania bojovej pohotovosti dokonale ovládali a k tomu viedli aj svojich podriadených. **Orgány technického zabezpečenia frontu musia cítiť plnú zodpovednosť za prípravu útvarov technického zabezpečenia frontu a armád na vykonávanie stredných opráv výzbroje a techniky.** Opravy sa musia stať hlavnou náplňou práce všetkých funkcionárov. Ostatné časti prípravy týchto útvarov sú podružné, pomocné. Útvary technického zabezpečenia sú vytvorené za vojny, preto, aby vykonávali vojnové stredné opravy. Mys svojou organizátorskou a riadiacou prácou musíme k tomu vytvárať podmienky.

V priebehu vedenia aktívnej bojovej činnosti frontom môžu byť vytvorené priaznivé podmienky pre **vykonanie frontového protiúderu.** Počas obrannej operácie frontu systém technického zabezpečenia musí splniť množstvo opatrení pre zabezpečenie vojsk pri vykonaní frontového protiúderu. Medzi jednotlivé opatrenia patrí zabezpečenie presunu vojsk, zabezpečenie vojsk raketami, municiou a materiálom, vykonanie opatrení pre zlepšenie technického stavu výzbroje a techniky, zásoby kilometrov do nasledujúcej opravy tak, aby technika po celý čas protiúderu bola v dobrom technickom stave.

Technické zabezpečenia pri presune, rozvinovaní a zasadení vojsk zúčastňujúcich sa protiúderu sa uskutočňuje silami a prostriedkami technického zabezpečenia frontu alebo armády. Uskupenie síl a prostriedkov technického zabezpečenia závisí od bojovej zostavy vojsk. Pri tom sa vytvára uskupenie síl technického zabezpečenia pre priame zabezpečenie vojsk 1. operačného sledu a uskupenie síl pre zabezpečenie všetkých ostatných vojsk. Hlavné sily uskupenia technického zabezpečenia sa sústreďujú na hlavnom smere bojovej činnosti vojsk. Trvanie práce prostriedkov technického zabezpečenia na jednom mieste pri zabezpečovaní protiúderu, ale aj pri protiútokoch sa určuje tak, aby sa prostriedky technického zabezpečenia nachádzali v rozmedzí operačnej zostavy vojsk s maximálnym využitím ich kapacity. Pre frontové opravárenské závody to môže byť 4 až 6 dní a pre automobilové opravárenské závody 3 až 4 dni. Trvanie práce oddelení FOZ a AOZ v závislosti od vzniknutej situácie môže byť aj menšie. Riadenie technického zabezpečenia pri vykonávaní frontového protiúderu bude zložité, pretože sa bude vyznačovať stále sa meniacou situáciou a širokým manévrom vojsk. Zrejme je možné predpokladať väčšie straty. Dôležitú úlohu tu budú zohrávať odsunové a prieskumné prostriedky, ktoré budú musieť sústreďovať poškodenú výzbroj a techniku do priestorov opráv — zhromaždiť poškodenú techniku frontu.

Riadenie technického zabezpečenia vojsk v obrannej operácii je zložitý proces, ktorý treba neprestajne zdokonaľovať, nasmerovať ho na ďalšiu centralizáciu systému zlepšovanie organizačných štruktúr, dosiahnutie vysokej operatívnej v odovzdávaní informácií o technickom zabez-

peční na všetkých stupňoch velenia, skracovanie času na spracovanie správ, zhodnotenie situácií a prijatie rozhodnutia. Zdokonaľovanie riadenia technického zabezpečenia možno aj rýchlejšim vybavovaním vojsk výpočtovou technikou, tvorivým využívaním tejto techniky v procese plánovania, ako i vedenia obrannej operácie.

Hlavné smery zdokonaľovania systému riadenia technického zabezpečenia sú v:

1. Zlepšovaní organizačnej štruktúry orgánov technického zabezpečenia a zvyšovaní samostatnosti ich činnosti, mobilnosti, spôsobilosti dobre splniť úlohy v skrátenom časovom intervale v rozličných podmienkach.

2. Ďalšom rozvoji technického vybavenia orgánov riadenia, miest velenia a prostriedkov spojenia, mechanizácii a automatizácii. Zdokonaľovaní požiadaviek na systém velenia, predovšetkým v jeho stálosti, spoľahlivosti, nepretržitosti, operatívnej a tajnosti.

3. Rozvíjaní nových organizačných foriem a metód riadenia, skracovanie používaných a plánovacích dokumentov a automatizáciou pri spracovaní týchto dokumentov.

4. Ďalšom zvyšovaní kvality prípravy zástupcov veliteľov pre výzbroj, náčelníkov štábu vyzbrojovania a technického zabezpečenia, náčelníkov služieb v oblasti teórie a praxe riadenia, najmä v otázkach technickej súčinnosti medzi funkcionármi technického zabezpečenia, ale aj všeobecnej súčinnosti s náčelníkmi druhov vojsk a služieb a tylov.

5. Zdokonaľovaní teórie a praxe technického zabezpečenia vojsk koalícieho zloženia a vo výmene skúseností v tejto oblasti medzi hlavnými funkcionármi spojeneckých armád.